

**Wójt Gminy
Czarny Bór**

Załącznik Nr 3
do Zarządzenia Nr 112/2023
Wójta Gminy Czarny Bór
z dnia 15.11.2023 r.

OBJAŚNIENIA

DO PROJEKTU BUDŻETU

GMINY CZARNY BÓR

NA 2024 ROK

SPIS TREŚCI:

Informacja wstępna	3
Dochody	3
Wydatki	8
- Rolnictwo i łowiectwo	11
- Leśnictwo	11
- Transport	11
- Turystyka	12
- Gospodarka mieszkaniowa	12
- Działalność usługowa	12
- Administracja publiczna	12
- Urzędy naczelnych organów władzy publicznej	13
- Obrona narodowa	13
- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	13
- Obsługa długu publicznego	14
- Różne rozliczenia	14
- Oświata i wychowanie	14
- Ochrona zdrowia	15
- Pomoc społeczna	15
- Edukacyjna opieka wychowawcza	16
- Rodzina	17
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	17
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	18
- Kultura fizyczna i sport	19
Wynik budżetu, przychody i rozchody	19
Inwestycje	20
Informacja o przewidywanym stanie mienia komunalnego	22
Wykaz zadań realizowanych na podstawie umów i porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	23
Wykaz zadań realizowanych z zaangażowaniem środków zewnętrznych	24
Uwagi końcowe	26

INFORMACJA WSTĘPNA

Rozpoczynając prace nad projektem budżetu gminy na 2024 rok, podobnie jak w latach poprzednich, wzięto pod uwagę przede wszystkim prognozowane wykonanie planu dochodów i wydatków z 2023 roku, z uwzględnieniem zmian, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo, że nastąpią, jak również z pominięciem pozycji, które miały charakter jednorazowy. Ponadto do planu wprowadzono wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych wg projektowanych na 2023 rok stawek, które będą wyższe średnio o 15%, w porównaniu z rokiem bazowym.

Planując dochody i wydatki budżetu gminy na 2024 rok uwzględniono:

- dochody budżetu gminy według ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- projektowane kwoty dotacji celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami zgodnie z pismem Wojewody Dolnośląskiego FB-BP.3110.19.2023.KSz z dnia 19.10.2023 r. oraz pismem DWB-3122-14.2023 z dnia 30.10.2023 r. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego,
- projektowane kwoty subwencji na podstawie pisma Ministra Finansów ST3.4750.19.2023 z dnia 13.10.2023 r.,
- projekty składane przez kierowników poszczególnych jednostek budżetowych i innych jednostek, w tym sołectw w zakresie wydatków budżetowych dokonywanych w ramach funduszu sołeckiego.

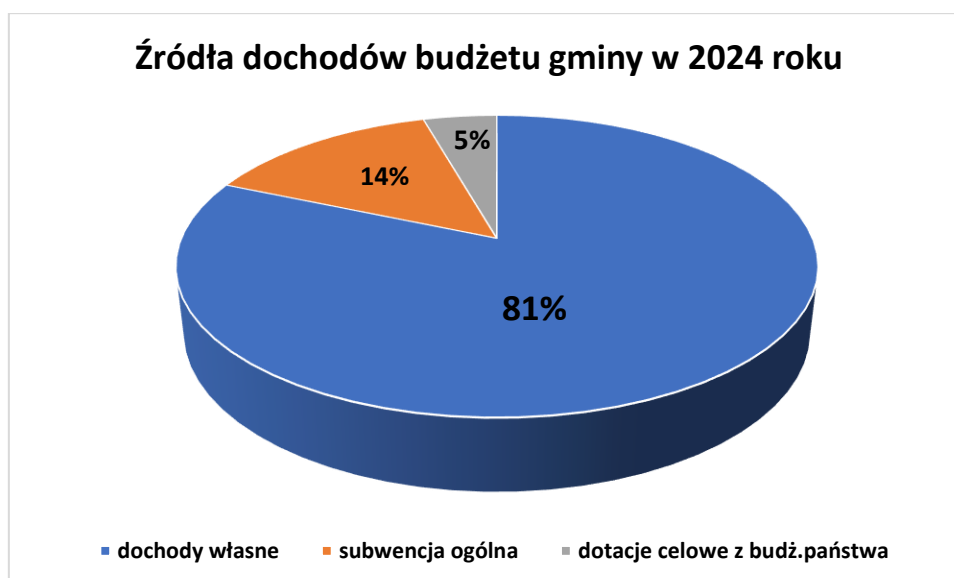
DOCHODY

W projekcie budżetu 2024 roku prognozuje się dochody w wysokości: 59.000.000,00 zł.

Na powyższą kwotę składają się:

1) dochody własne	48.030.348,00
w tym:	
- udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych	5.391.011,00
- udziały w podatku dochodowym od osób prawnych	550.858,00
2) subwencja ogólna	8.358.882,00
3) dotacje celowe z budżetu państwa	2.610.770,00

Udział procentowy w dochodach ogółem ww. źródeł dochodów budżetowych w 2024 roku przedstawia poniższy wykres:

Planowane na 2024 rok dochody z PIT i CIT zostały ustalone przez Ministerstwo Finansów na podstawie kwot przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2024 rok. Wyliczeń kwot dla poszczególnych gmin dokonano według zasad określonych w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem rozwiązań zawartych w projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2024.

Poza wymienionymi powyżej dochodami, istotną część składową planu dochodów budżetu gminy na 2024 rok stanowi subwencja ogólna. Na łączną kwotę subwencji ogólnej wynoszącą 8.358.882 zł, składają się:

- część oświatowa w wysokości 6.838.144 zł,
- część wyrównawcza w wysokości 1.511.194 zł,
- część równoważąca w wysokości 9.544 zł.

Naliczenia planowanych kwot części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 rok dokonało Ministerstwo Edukacji i Nauki. Zakres zadań oświatowych realizowanych przez poszczególne samorządy, stanowiący podstawę do naliczenia planowanych kwot subwencji części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 rok, określony został na podstawie danych zgromadzonych w systemie informacji oświatowej, wg stanu na 30 września 2023 r., z wyjątkiem danych średniorocznych za poprzedni rok szkolny.

Do naliczenia ostatecznych kwot części oświatowej subwencji ogólnej na 2024 rok wykorzystane zostaną zweryfikowane dane o liczbie uczniów oraz liczbie etatów nauczycieli gromadzone w ramach systemu informacji oświatowej według stanu na dzień 30.09.2023 r. i 10.10.2023 r. Dlatego też dane zaprezentowane w niniejszym projekcie w zakresie części oświatowej subwencji ogólnej mogą ulec zmianie. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że subwencja oświatowa nie pokrywa w pełni zapotrzebowania na pełne utrzymanie jednostek oświatowych, dlatego podobnie jak w latach poprzednich wyższe planowane wydatki obciążają budżet gminy.

Ponadto w projektowanych dochodach bieżących na 2024 rok uwzględniono:

- 2.234.170,- zł dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej:
  - realizowanych przez pracowników Urzędu Gminy w zakresie spraw obywatelskich w kwocie 19.211 zł,
  - związanych z dokonywaniem aktualizacji rejestru wyborców w kwocie 1.067 zł,
  - z zakresu obrony narodowej w wysokości 200,00 zł,
  - z zakresu polityki społecznej i pomocy rodzinom w kwocie 2.209.300 zł;
- 376.600,- zł dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie realizacji własnych zadań gmin, w tym w całości z zakresu pomocy społecznej.

Łączna kwota dotacji z budżetu państwa w planie dochodów bieżących na 2023 rok wynosi 2.610.770,- zł.

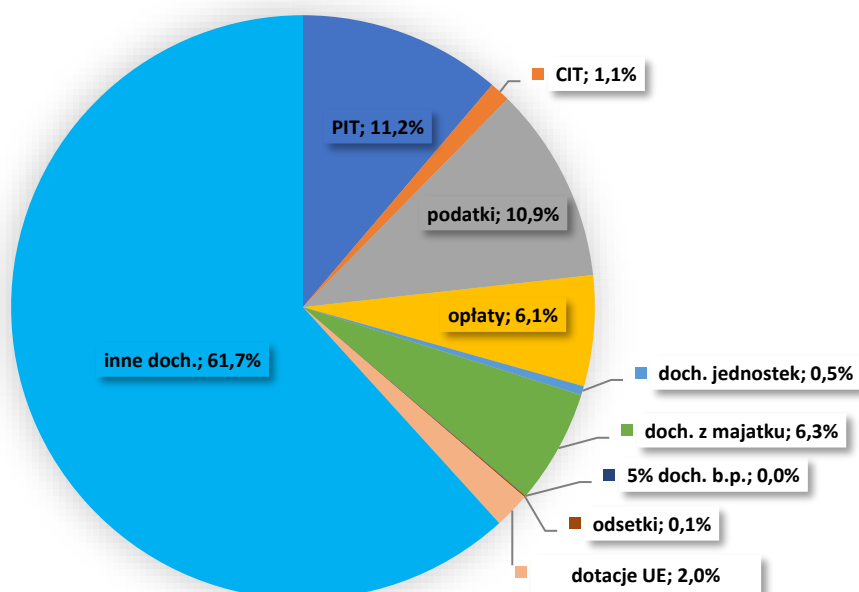
Z punktu widzenia udziału w dochodach ogółem, najistotniejszą pozycją planowanych dochodów budżetu gminy na 2024 są dochody własne, których udział wynosi 81,41%. W ramach kwoty 48.030.348 zł dochodów własnych, zaprognozowano następujące wartości:

➤ <u>udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych</u>	<u>5.391.011,00</u>
➤ <u>udziały w podatku dochodowym od osób prawnych</u>	<u>550.858,00</u>
➤ <u>wpływy z podatków</u>	<u>5.223.100,00</u>
w tym:	
• podatek od nieruchomości	4.104.000,00
• podatek rolny	150.300,00
• podatek leśny	129.400,00
• podatek od środków transportowych	680.000,00
• podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, ryczałtu	2.000,00
• podatku od spadków i darowizn	6.000,00

• podatku od czynności cywilno-prawnych	151.400,00
➤ <u>wpływy z opłat</u>	<u>2.944.550,00</u>
w tym:	
• opłata skarbową	6.000,00
• opłata targowa	200,00
• opłata eksploatacyjna	1.200.000,00
• opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	70.000,00
• część opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	20.000,00
• opłata za gospodarowanie odpadami	1.400.000,00
• opłata z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	204.000,00
• inne opłaty	44.350,00
➤ <u>dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe</u>	<u>239.500,00</u>
w tym:	
• dochody z najmu i dzierżawy	19.500,00
• opłata za korzystanie z wychowania przedszkolnego	20.000,00
• opłata za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	200.000,00
➤ <u>dochody z majątku gminy</u>	<u>3.031.852,00</u>
w tym:	
• dochody ze sprzedaży mienia	2.462.000,00
• dochody z najmu i dzierżawy	568.000,00
• dochody z tyt. przekształcenia praw własności	1.852,00
➤ <u>5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa...</u>	<u>10.000,00</u>
➤ <u>wpływy z odsetek</u>	<u>34.500,00</u>
➤ <u>dotacje na programy ze środków UE</u>	<u>952.238,00</u>
➤ <u>inne dochody</u>	<u>29.652.739,00</u>
w tym:	
• wpływy z usług	37.000,00
• dotacje na inwestycje z Rządowego Funduszu Polski Ład	27.176.862,00
• dotacja na realizację programu „Czyste Powietrze”	22.000,00
• dotacja na realizację programu „Ciepłe Mieszkanie”	257.500,00
• dotacja z budżetu państwa na sfinansowanie podatku VAT od środków KPO	19.832,00
• dotacje w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg	1.547.033,00
• wpłaty od innych gmin z tyt. uczęszczania dzieci do przedszkola	10.000,00
• pozostałe dochody (w tym zwrot naliczonego podatku VAT)	569.312,00
• wpływy z kosztów upomnień	3.200,00
• wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	10.000,00

Graficzne odzwierciedlenie struktury dochodów własnych planowanych na 2024 rok wg ich źródeł przedstawia poniższy wykres.

Struktura dochodów własnych w 2024 roku

Przy opracowaniu projektu uchwały budżetowej na 2024 rok uwzględniono wskaźniki przyjęte do opracowania projektu budżetu państwa, w tym: wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych na poziomie 6,6%, zgodnie z Wytycznymi dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw (aktualizacja październik 2023 r.). Prognozowania kwot dochodów bieżących na 2024 r. dokonano w szczególności w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy oraz dane wynikające z ewidencji podatkowej gminy. Charakterystykę i metodę obliczenia najistotniejszych pozycji dochodów bieżących zamieszczono poniżej.

W zakresie planowanych wpływów z podatku od nieruchomości uwzględniono wartości określone w Obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 21.07.2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024 oraz powierzchnię nieruchomości, wynikającą z ewidencji podatkowej, zadeklarowaną przez podatników, wg stanu na dzień 30 września 2023 r.

Wpływy z podatku od środków transportowych zaplanowano wg planowanej liczby pojazdów przemnożonych przez stawkę odpowiednią do rodzajów pojazdów.

Organ stanowiący gminy przy ustalaniu stawek podatku od środków transportowych na dany rok podatkowy uwzględnia stawki minimalne i maksymalne określone przez ministra właściwego do spraw finansów. Dla 2024 roku wysokość minimalnych stawek wynika z Obwieszczenia Ministra Finansów z dnia 12.10.2023 r. w sprawie stawek minimalnych podatku od środków transportowych obowiązujących w 2024 r., natomiast stawki maksymalne zostały określone, tak jak w przypadku podatku od nieruchomości w Obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 21.07.2023 r. w sprawie górnych granic stawek kwotowych podatków i opłat lokalnych na rok 2024.

Dochody gminy z udziału w opłacie eksploatacyjnej oszacowano na podstawie średniego wykonania dochodów z lat 2021-2023. Ta pozycja dochodów bieżących jest trudna do oszacowania. Opłata eksploatacyjna pobierana jest od przedsiębiorców z tytułu wydobywania kopalin ze złoża jest formalnie źródłem dochodów własnych gminy, ale tylko w odniesieniu do 60% jej wysokości. W pozostałym zakresie jest dochodem innych jednostek. Ponadto brak atrybutów władztwa organów gminy, zwłaszcza w odniesieniu do stawek tej opłaty oraz ewentualnego wprowadzania zwolnień

powoduje, iż na wysokość wpływów z tejże opłaty samorząd gminy nie ma istotnego wpływu. Mechanizm redystrybucji środków z tej opłaty określa ustawa Prawo geologiczne i górnicze.

Wysokość dochodów budżetu gminy na 2024 rok z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi została oszacowana na podstawie złożonych deklaracji, obowiązujących stawek za odbiór odpadów komunalnych oraz z uwzględnieniem wpływów z egzekucji należności z lat ubiegłych. Z wpływów z tejże opłaty, zgodnie z art. 6r ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Ponadto w zakresie dochodów bieżących wpływy z podatku rolnego i leśnego oszacowano w sposób opisany poniżej.

Przy prognozowaniu wpływów z podatku rolnego przyjęto jako podstawę Komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 19 października 2023 r. w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy 2024, która wyniosła 89,63 zł za 1 dt.

Dochody z tytułu podatku leśnego założono na 2024 r. w kwocie uwzględniającej powierzchnię terenów leśnych zgłoszonych do opodatkowania wg stanu na dzień 30 września 2023 r. oraz kwoty wynikające z Komunikatu Prezesa GUS z dnia 20 października 2023 r. w sprawie średniej ceny sprzedaży drewna, obliczonej według średniej ceny drewna uzyskanej przez nadleśnictwa za pierwsze trzy kwartały 2023, która wyniosła 327,43 zł za 1m³.

W pozostałym zakresie w ramach dochodów bieżących zaplanowano środki z tytułu zwrotu z Urzędu Skarbowego naliczonego podatku VAT, o jaki Gmina Czarny Bór zamierza wystąpić w związku z realizacją zadania pod nazwą *Budowa strefy aktywności gospodarczej w Czarnym Borze*. Zgodnie z celem projektu wydatki ponoszone na realizację tego przedsięwzięcia wiążą się z uzyskaniem w przyszłości przychodów (w tym dochodów budżetowych), które będą stanowiły podstawę opodatkowania podatkiem VAT. Stąd też w związku z przyjętą przez Gminę Czarny Bór metodą brutto wyceny dochodów i wydatków budżetowych oraz na podstawie art. 86 ust. 1 ustawy o VAT w planie dochodów budżetu na 2024 rok ujęto taką pozycję.

W zakresie dochodów majątkowych wykazano dochody ze sprzedaży majątku i z tytułu dotacji na inwestycje. Przyjęto na rok 2024 wartość szacunkową nieruchomości przeznaczonych do sprzedaży na podstawie stosownych uchwał rady gminy, planowanych do przeprowadzenia postępowań i na podstawie danych płynących z informacji o stanie mienia komunalnego, z uwzględnieniem planowanego wzrostu cen.

W związku z realizowanym projektem pod nazwą: *Budowa strefy aktywności gospodarczej w Czarnym Borze*, gmina dokonuje uzbrojenia nieruchomości gruntowych, które po zrealizowaniu projektu zamierza sprzedać/wydzierżawić inwestorom. Dochody uzyskane z tego tytułu przeznaczy na spłatę zobowiązania planowanego do zaciągnięcia w 2023 r. na sfinansowanie wkładu własnego. Projekt ten jest objęty dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO Województwa Dolnośląskiego w ramach ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej. Dochody majątkowe z tytułu dotacji na ten

projekt wystąpiły w 2023 roku, a na 2024 rok planuje się wpływ końcowej kwoty wynikającej z rozliczenia projektu. Kwoty dofinansowania wynikają z zawartej umowy o dofinansowanie.

Plan dochodów majątkowych 2024 roku uwzględnia także dofinansowanie jakie gmina otrzyma z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 27.176.862 zł. Na realizację zadań objętych dofinansowaniem otrzymano promesy lub wstępne promesy. Ponadto zaplanowano kwotę dofinansowania jaką Gmina zamierza uzyskać z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, na podstawie rozstrzygniętych konkursów.

Ponadto w latach 2021-2023 roku wzrosło zainteresowanie osób fizycznych nabywaniem działek pod budownictwo mieszkaniowe, co pokazuje wykonanie planu tych dochodów w ww. okresie. Założono, że sprzedaż w latach kolejnych będzie kształtowała się zgodnie z przyjętymi wielkościami w informacji o stanie mienia komunalnego. W roku 2024 planuje się sprzedać 4 działek o łącznej powierzchni ok. 0,9790 ha przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo jednorodzinne. Ponadto przeznaczono do sprzedaży 1 lokal mieszkalny o powierzchni 39,44 m².

Planując dochody kierowano się zasadą ostrożności, zarówno przy dochodach bieżących jak i majątkowych. Na 2024 rok zaplanowano, zarówno po stronie dochodów i wydatków tylko te pozycje które mają znaczny poziom prawdopodobieństwa otrzymania dofinansowania, bądź też prawo do ich otrzymania potwierdzone jest zawartymi umowami, porozumieniami lub złożono wnioski aplikacyjne o dofinansowanie ww. zadań ze środków zewnętrznych.

WYDATKI

Wydatki budżetowe gminy, są kategorią finansową środków publicznych pozostających w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego. Służą one sfinansowaniu realizacji zadań publicznych jednostki samorządu terytorialnego, określonych przepisami prawa, w tym w szczególności ustawy o samorządzie gminnym, w zakresie ustalenia zadań własnych gminy. Ponadto ustawa o finansach publicznych w art. 216 ust. 2 wymienia pozostałe zadania na jakie gmina może przeznaczać swoje wydatki.

Planując wydatki na 2024 rok uwzględniono w szczególności obowiązki wynikające z przepisów prawa, związane z zadaniami własnymi gminy jak również część ze zgłoszonych przez mieszkańców gminy wniosków i postulatów, które zostały włączone do planu zadań, w miarę posiadanych możliwości ich sfinansowania. W trakcie przygotowywania projektu budżetu, w zakresie wydatków majątkowych uznano w szczególności potrzebę realizacji tych zadań, dla których już zostały przygotowane dokumentacje lub są w trakcie realizacji, jak też zakończenie zadań już rozpoczętych. Ponadto uwzględniono nowe zadania, dla których jest duże prawdopodobieństwo, że gmina uzyska ich dofinansowanie ze środków zewnętrznych.

Wydatki budżetu Gminy Czarny Bór zaplanowano na 2024 rok w wysokości: 65.000.000 zł. Tak duży plan wydatków w porównaniu do lat ubiegłych spowodowany się realizacją kilku dużych zadań inwestycyjnych.

Na powyższą kwotę wydatków budżetowych planowanych na 2024 rok składają się:

- wydatki bieżące w wysokości 25.000.000,00 zł (38,5%);
- wydatki majątkowe w wysokości 40.000.000,00 zł (61,5%).

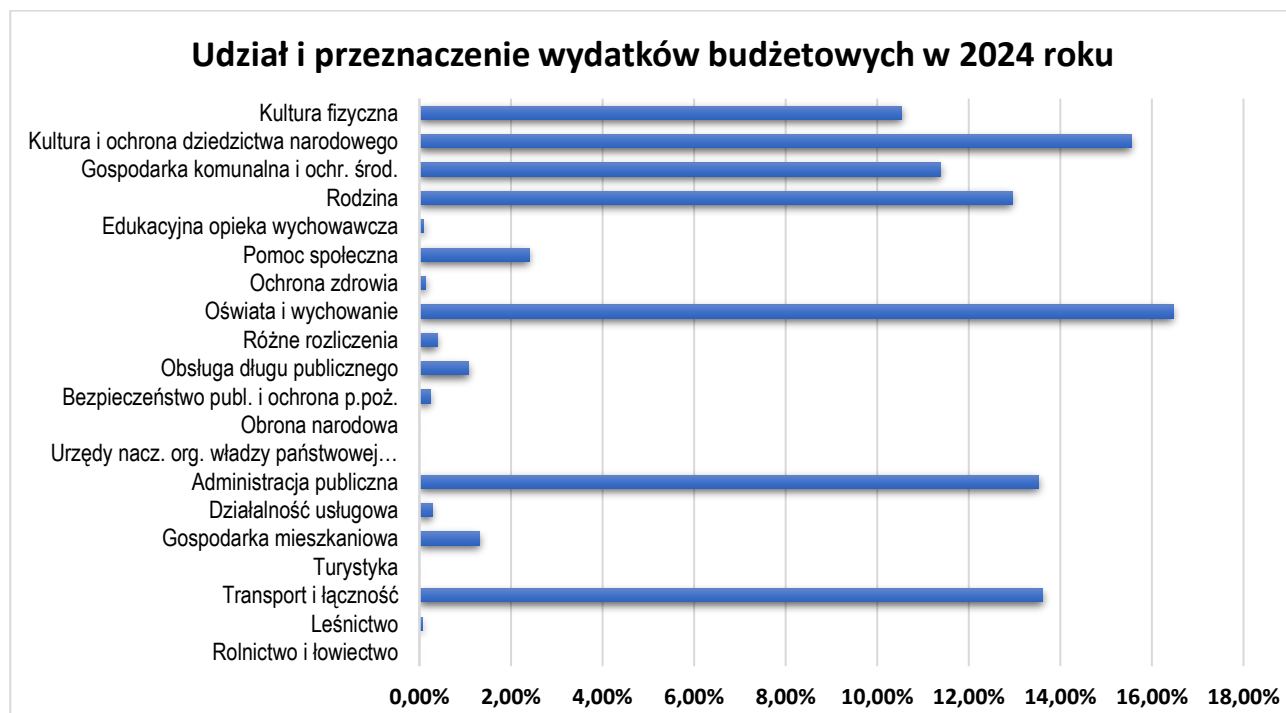

Przeznaczenie wydatków, w podziale na działy klasyfikacji budżetowej oraz ich udział w kwocie wydatków ogółem w 2024 roku przedstawia poniższa tabela:

Dział	Nazwa / przeznaczenie	Plan na 2024 rok	udział % w wydatkach ogółem
010	Rolnictwo i łowiectwo	3 000,00	0,0%
020	Leśnictwo	40 000,00	0,1%
600	Transport i łączność	8 849 716,51	13,6%
630	Turystyka	6 000,00	0,0%
700	Gospodarka mieszkaniowa	855 000,00	1,3%
710	Działalność usługowa	179 000,00	0,3%
750	Administracja publiczna	8 789 611,00	13,5%
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 067,00	0,0%
752	Obrona narodowa	200,00	0,0%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	157 000,00	0,2%
757	Obsługa długu publicznego	700 000,00	1,1%
758	Różne rozliczenia	250 000,00	0,4%
801	Oświata i wychowanie	10 700 000,00	16,5%
851	Ochrona zdrowia	90 000,00	0,1%
852	Pomoc społeczna	1 556 592,00	2,4%
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	59 000,00	0,1%
855	Rodzina	8 414 700,00	12,9%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 398 381,00	11,4%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	10 105 053,00	15,5%
926	Kultura fizyczna	6 845 679,49	10,5%
	OGÓŁEM:	65 000 000,00	100,0%

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli największe wydatki w 2024 roku, planuje się w dziale *Oświata i wychowanie* – 16,5% łącznej kwoty wydatków budżetowych. Następne w kolejności są wydatki w dziale *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* z udziałem 15,5% oraz wydatki w dziale *Transport i łączność* z udziałem 13,6%.

Graficzne zestawienie przeznaczenia wydatków budżetowych w 2024 roku oraz ich udział w wydatkach ogółem przedstawia poniższy wykres:

Na wymienioną powyżej kwotę wydatków budżetowych składają się następujące pozycje:

<u>*wydatki bieżące</u>	<u>25.000.000,00</u>
z czego:	
- wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	11.523.349,00
- wydatki na realizację zadań statutowych przez jednostki budżetowe	8.229.551,00
- dotacje na zadania bieżące	1.362.000,00
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	3.252.100,00
- wydatki na obsługę długu	700.000,00
- wydatki na programy z udziałem środków UE	33.000,00
<u>*wydatki majątkowe</u>	<u>40.000.000,00</u>
z czego:	
- wydatki inwestycyjne	39.542.500,00
w tym:	
<i>*zadania finansowane środkami RFIL</i>	<i>4.571.053,00</i>
<i>*zadanie finansowane środkami Funduszu Przeciwdziałania COVID-19</i>	<i>864.700,00</i>
<i>*zadania finansowane środkami Rządowego Funduszu Polski Ład</i>	<i>27.176.784,00</i>
<i>*pozostałe wydatki inwestycyjne</i>	<i>6.929.963,00</i>
- zakupy inwestycyjne	100.000,00
- dotacje	357.500,00

Jak wynika z powyższych danych najistotniejszą pozycję wydatków bieżących stanowią wynagrodzenia i składki od nich naliczane z udziałem w wysokości 46,1%. Następne w kolejności są wydatki jednostek budżetowych z związane z realizacją ich zadań statutowych z udziałem w wysokości 32,9%. Trzecią co do wielkości grupą wydatków bieżących są wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych z udziałem w wysokości 13,0%.

W tym miejscu należy zauważyć, że w porównaniu z ubiegłymi latami na wysokość wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych ma wpływ zmiana właściwości organu właściwego do wypłaty świadczenia wychowawczego (tzw. 500+). Od 2022 r. organem właściwym do wypłaty ww. świadczeń jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, stąd też począwszy od 2023 roku w budżetach jednostek samorządu terytorialnego nie wystąpi ta pozycja zarówno po stronie dochodów jak i wydatków bieżących.

Ponadto w porównaniu do lat 2022-2023, nie uwzględniono w planowanych dochodach i wydatkach bieżących płatności związanych z szeroko pojętą pomocą obywatelom Ukrainy, w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju. Ponieważ wydatki te są finansowane ze środków Funduszu Pomocy i na dzień sporządzenia projektu budżetu trudno jest oszacować ich wysokość postanowiono o pominięciu tej grupy wydatków. Wydatki te zostaną wprowadzone w trakcie roku budżetowego.

W związku z niestabilną i trudną do przewidzenia sytuacją gospodarczą założono, że wydatki bieżące w 2024 roku wzrosną wg poziomu wskaźnika CPI, określonego w założeniach, o których wspomniano powyżej. Dla 2024 roku jest to wartość 6,6% w stosunku do roku ubiegłego. Tym samym obliczając kwoty zawarte w planie na 2024 rok uwzględniono w szczególności kwoty zrealizowanych wydatków w latach poprzednich, z pominięciem pozycji, które wystąpiły incydentalnie lub jednorazowo, a prawdopodobieństwo ich wystąpienia ponownie jest niskie. Sytuacja związana z pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 w latach 2020-2021 oraz konfliktem zbrojnym na terenie Ukrainy w latach 2022-2023 spowodowała, że do prognozowania poszczególnych wartości zarówno dochodów jak i wydatków budżetowych należało podejść ze szczególną ostrożnością. Ponadto zmiany wprowadzane do aktów prawnych stanowiących podstawę gospodarki finansowej m.in. jednostek samorządu terytorialnego, w trakcie lat

budżetowych utrudniając realne i rzetelne planowanie wartości określonych w prognozach na kolejne lata budżetowe.

Wydatki majątkowe planowane na 2024 rok opiewają na kwotę 40.000.000 zł, co stanowi 61,5% wydatków ogółem. Tak znaczna wysokość wydatków majątkowych spowodowana jest planowaną realizacją zadań inwestycyjnych, na które uzyskano dofinansowanie ze środków zewnętrznych. Z tego też powodu inwestycje opisano w odrębnej części niniejszych objaśnień. Na uwagę zasługuje fakt, że część wydatków majątkowych w 2024 roku, będzie sfinansowana środkami dofinansowania otrzymanego w latach 2020 – 2021. Środki te znajdują się na wyodrębnionym rachunku bankowym gminy. Łączna kwota środków wykorzystana na sfinansowanie zadań inwestycyjnych, a tym samym powstałego deficytu budżetowego w 2024 roku, wyniesie 4.571.063 zł. Ponadto wydatki sfinansowane ze środków dofinansowania jakie gmina otrzyma w ramach Rządowego Programu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych opiewają w 2024 roku na kwotę 27.176.784 zł.

Szczegółowa charakterystyka planowanych na 2024 rok wydatków budżetowych z podziałem wg działów i rozdziałów klasyfikacji budżetowej przedstawia się następująco:

010 – ROLNICTWO I ŁOWIECTWO

***wydatki bieżące**

W dziale tym zaplanowano w rozdziale *01030 Izby Rolnicze* kwotę 3.000 zł, jako wpłatę na rzecz izb rolniczych, w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego.

020 – LEŚNICTWO

***wydatki bieżące**

W rozdziale *02095 Pozostała działalność* zaplanowano kwotę 40.000 zł, z przeznaczeniem na przeprowadzenie prac konserwacyjnych obecnego drzewostanu, na terenach leśnych, będących własnością gminy.

600 – TRANSPORT

***wydatki bieżące**

W rozdziale *60016 Drogi publiczne gminne* zaplanowano na wydatki bieżące kwotę 1.025.000 zł, z czego: 95.000 zł na wydatki rzeczowe, 450.000 zł na zakup usług (w tym: zimowe utrzymanie dróg i bieżące utrzymanie infrastruktury drogowej), 464.000 zł na bieżące remonty infrastruktury drogowej, 6.000 zł na różne opłaty i składki oraz 10.000 zł na wynagrodzenia bezosobowe.

W rozdziale *60020 Funkcjonowanie przystanków komunikacyjnych* zaplanowano wydatki związane z utrzymaniem przystanków komunikacyjnych zlokalizowanych na terenie gminy. Na wynagrodzenia i pochodne w ramach tego rozdziału zaplanowano 9.500 zł, natomiast na wydatki rzeczowe 3.000 zł. Wydatki na funkcjonowanie przystanków planuje się sfinansować w części z planowanych do uzyskania dochodów z opłat za korzystanie z przystanków komunikacyjnych, wnoszonych przez przewoźników komunikacyjnych.

***wydatki majątkowe**

W ramach tego działu zaplanowano nakłady finansowe w łącznej wysokości 7.812.216,51 zł na realizację 5 zadań inwestycyjnych:

➤ BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO, INTEGRACJA Z SYSTEMEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO	-	850.000,00
➤ BUDOWA I PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W GMINIE CZARNY BÓR	-	3.700.000,00
➤ PRZEBUDOWA (MODERNIZACJA) INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W GMINIE CZARNY BÓR PRZY ULICY SKALNIKÓW ORAZ GŁÓWNEJ	-	1.138.503,00
➤ PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH	-	2.073.713,51
➤ ZAGOSPODAROWANIE TERENU PO BYŁEJ DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 367	-	50.000,00

630 – TURYSTYKA

***wydatki bieżące**

W rozdziale 63003 *Zadania w zakresie upowszechnia turystyki* zaplanowano kwotę 6.000 zł, z przeznaczeniem na wydatki związane z utrzymaniem szlaków turystycznych na terenie gminy, prowadzących w szczególności do wieży na Trójęgarbie.

700 – GOSPODARKA MIESZKANIOWA

***wydatki bieżące**

W rozdziale 70005 *Gospodarka gruntami i nieruchomościami* zaplanowano kwotę 95.000 zł, z przeznaczeniem na zakup usług, związanych z działalnością bieżącą (wyceny, operaty, ogłoszenie w prasie, dokumentacja geodezyjna i inne usługi w zakresie gospodarowania nieruchomościami, w tym lokalami użytkowymi). Ponadto w rozdziale 70007 *Gospodarowanie mieszkaniowym zasobem gminy* zaplanowano środki w wysokości 510.000 zł na bieżące utrzymanie zasobów mieszkaniowych zarządzanych przez Gminę Czarny Bór.

***wydatki majątkowe:**

W dziale 700 zaplanowano nakłady finansowe na inwestycje w łącznej wysokości: 250.000,00 zł na realizację 2 zadań inwestycyjnych:

➤ WYKONANIE INSTALACJI GAZOWEJ W KOMUNALNYCH LOKALACH MIESZKALNYCH	-	100.000,00
➤ BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH W CZARNYM BORZE	-	150.000,00

710 – DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA

***wydatki bieżące:**

W ramach tego działu, w rozdziale 71004 *Plany zagospodarowania przestrzennego* zabezpieczono środki w kwocie 155.000 zł, z przeznaczeniem na wynagrodzenia bezosobowe i zakup usług w zakresie bieżącego opracowania zmiany uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W rozdziale 71035 *Cmentarze* zabezpieczono środki 24.000 zł na sfinansowanie kosztów zakupu energii elektrycznej w kaplicy cmentarnej w Czarnym Borze, zakup usług związanych z bieżącym utrzymaniem i funkcjonowaniem cmentarza.

750 – ADMINISTRACJA PUBLICZNA

***wydatki bieżące:**

W rozdziale 75011 *Urzędy Wojewódzkie* zaplanowano 18.611 zł na częściowe koszty wynagrodzenia wraz z pochodnymi, pracownika zajmującego sprawami obywatelskimi oraz 600 zł - na zakup materiałów biurowych i usług, Na sfinansowanie tych wydatków gmina otrzyma dotację w ramach zadań zleconych w kwocie 23.504 zł.

W rozdziale 75022 *Rady Gmin*, zaplanowano kwotę 235.000 zł, z przeznaczeniem na funkcjonowanie Rady, w tym: 205.000 zł na diety radnych i sołtysów, 10.000 zł na wydatki rzeczowe i art. spożywcze, 20.000 zł na zakup usług.

W rozdziale 75023 *Urzędy Gmin*, zaplanowano kwotę 4.628.900 zł, z przeznaczeniem na bieżące utrzymanie i funkcjonowanie Urzędu Gminy. Na powyższą kwotę składają się wydatki na wynagrodzenia wszystkich pracowników zatrudnianych w Urzędzie Gminy wraz z pochodnymi w kwocie 3.581.000 zł. W związku ze zmianą klasyfikacji budżetowej wszystkie koszty związane z utrzymaniem stanowisk pracy, nie przypisane do tzw. rozdziałów „funkcjonalnych” należy planować i ewidencjonować w rozdziale podmiotowym danej jednostki. Stąd też oprócz wynagrodzeń pracowników administracji, w rozdziale tym wykazano wynagrodzenia pracowników

fizycznych, interwencyjnych oraz publicznych). W ramach tego rozdziału zaplanowano także świadczenia wypłacane m.in. dla sołtysów, jak również kwotę wynagrodzeń wypłacanych inkasentom. Ponadto zaplanowano wydatki związane z bieżącym utrzymaniem Urzędu Gminy i wydatki związane z realizacją jego zadań statutowych.

W rozdziale 75075 *Promocja jednostek samorządu terytorialnego*, zaplanowano kwotę 263.500 zł, w tym m.in.: 93.500 zł - na wydatki rzeczowe i zakup nagród konkursowych, 170.000 zł - zakup usług. Wydatki, o których mowa powyżej, zostaną przeznaczone na materiały i działania związane z promocją gminy, organizację imprez organizowanych przez gminę oraz dofinansowanie imprez organizowanych przez jednostki organizacyjne z terenu gminy i sołectwa. W łącznej kwocie planowanych w tym rozdziale wydatków bieżących mieszczą się także wydatki na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu sołectkiego w wysokości 13.500 zł.

W rozdziale 75095 *Pozostała działalność* zaplanowano kwotę dotacji dla Gminy Wałbrzych, w związku z zawartym porozumieniem, na mocy którego gminy tworzące Aglomerację Wałbrzyską wspólnie realizują Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej (ZIT AW). Wdrażanie ZIT AW współfinansowane jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, w formie przekazanej do dyspozycji ZIT AW części budżetu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Środki planowane na 2024 rok w kwocie 33.000 zł mają na celu zabezpieczenie wkładu Gminy Czarny Bór w kosztach funkcjonowania Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej. Ponadto w rozdziale tym zaplanowano wydatki w kwocie 100.000 zł, na zapłatę należnego podatku VAT.

*wydatki majątkowe:

Ramach działu *Administracja publiczna* zaplanowano nakłady finansowe w wysokości: 3.500.000 zł na realizację 1 zadania inwestycyjnego:

- BUDOWA PUNKTU OBSŁUGI MIESZKAŃCA - 3.500.000,00

751 – URZĘDY NACZELNYCH ORGANÓW WŁADZY PAŃSTWOWEJ, KONTROLI I OCHRONY PRAWA ORAZ SĄDOWNICTWA

*wydatki bieżące:

W ramach tego działu, w rozdziale 75101 *Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa* zaplanowano wydatki w ramach zadań zleconych, w kwocie 1.067 zł, z przeznaczeniem na prowadzenie i aktualizację rejestru wyborców.

752 – OBRONA NARODOWA

*wydatki bieżące:

W ramach tego działu, w rozdziale 75212 *Pozostałe wydatki obronne*, zaplanowano wydatki w kwocie 200 zł, z przeznaczeniem na realizację zadania zleconego gminie, związanego z obroną narodową.

754 – BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

*wydatki bieżące:

W rozdziale 75412 *Ochotnicze Straże Pożarne*, zaplanowano wydatki w kwocie 132.000 zł, w tym z przeznaczeniem na dotacje dla jednostek ochotniczych straży pożarnych zlokalizowanych na terenie gminy – kwota 110.000 zł oraz pozostałe wydatki 22.000,00 zł. W ramach przekazanych dotacji, o których mowa powyżej zostanie powierzona jednostkom ochotniczych straży pożarnych realizacja zadania związanego z ochroną przeciwpożarową i utrzymania gotowości bojowej terenie

gminy. W ramach wydatków urzędu gminy zabezpieczono środki na ubezpieczenie od NNW strażaków ochotników, biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych oraz na przeglądy obiektów budowlanych, których gmina jest właścicielem.

757 – OBSŁUGA DŁUGU PUBLICZNEGO

***wydatki bieżące:**

W ramach niniejszego działu, w rozdziale 75702 *Obsługa papierów wartościowych, kredytów i pożyczek oraz innych zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego...* zaplanowano kwotę 700.000 zł, z przeznaczeniem za zapłatę odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek.

758 – RÓŻNE ROZLICZENIA

***wydatki bieżące:**

W dziale tym, w rozdziale 75818 *Rezerwy ogólne i celowe* utworzono rezerwę na nieprzewidziane w momencie planowania budżetu wydatki, w wysokości 250.000 zł. W ramach tej kwoty: 180.000 zł stanowi rezerwa ogólna, tworzona zgodnie z ustawą o finansach publicznych, natomiast 70.000 zł stanowi kwota rezerwy celowej tworzonej na realizację zadań z zakresu zarządzania kryzysowego.

801 – OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na oświatę i wychowanie zaplanowano na 2024 rok wydatki na łączną kwotę 10.700.000 zł, z czego: wydatki bieżące - 8.700.000 zł i wydatki majątkowe - 2.000.000 zł. W ramach wydatków bieżących wynagrodzenia i składki od nich naliczane opiewają na kwotę 6.848.934 zł. Analizując powyższe dane należy zauważyć, że przyznana kwota części oświatowej subwencji ogólnej (6.838.144 zł) nie pokrywa w całości kosztów utrzymania placówek oświatowych, skutkiem czego koniecznym jest pokrywanie części wydatków z dochodów własnych gminy.

***wydatki bieżące:**

W rozdziale 80101 *Szkoły podstawowe*, zaplanowano wydatki w kwocie 5.186.342 zł, w tym: 4.422.500,00 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 220.000 zł świadczenia na rzecz osób fizycznych i 543.842 zł na bieżące utrzymanie i realizację zadań statutowych.

W rozdziale 80103 *Oddziały przedszkolne...*, zabezpieczono kwotę 10.110 zł, na wynagrodzenia i składki od nich naliczane.

W rozdziale 80104 *Przedszkola*, zabezpieczono kwotę 2.188.284 zł, w tym: 1.650.060 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 67.900 zł świadczenia na rzecz osób fizycznych i 375.324 zł na bieżące utrzymanie i realizację zadań statutowych. W ramach tego rozdziału zaplanowano także kwotę 50.000 zł, z przeznaczeniem na wydatki związane ze zwrotem innym jst części kosztów pobytu dzieci z terenu gminy Czarny Bór, w przedszkolach na terenie innych jst, oraz 45.000 zł na zakup usług od innych gmin w tym zakresie.

W rozdziale 80107 *Świetlice szkolne*, zabezpieczono kwotę 316.400 zł, w tym: 310.400 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane i 6.000 zł na bieżące utrzymanie i realizację zadań statutowych.

W rozdziale 80113 *Dowożenie uczniów do szkół* zaplanowano kwotę 500.000 zł, z przeznaczeniem na zakup usług transportowych związanych z dowożeniem uczniów do szkół na terenie gminy oraz na transport uczniów niepełnosprawnych do placówek zlokalizowanych poza terenem gminy, w tym: 50.000 zł w ramach świadczeń dla osób fizycznych.

W rozdziale 80146 *Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli* zabezpieczono kwotę 11.000 zł, z przeznaczeniem za zakup usług związanych z dokształcaniem kadry nauczycielskiej zatrudnionej w jednostce oświatowej gminy.

W rozdziale 80149 *Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego* zabezpieczono kwotę 198.400 zł, z przeznaczeniem na organizację opieki edukacyjnej specjalnej dla uczniów z przedszkoli i oddziałów przedszkolnych, w tym na wynagrodzenia i składki od nich naliczane 190.400 zł.

W rozdziale 80150 *Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych* zabezpieczono kwotę 204.600 zł, z przeznaczeniem na organizację opieki edukacyjnej specjalnej dla uczniów gimnazjum, w tym na wynagrodzenia i składki od nich naliczane 182.600 zł.

W rozdziale 80195 *Pozostała działalność* zaplanowano kwotę 84.864 zł, w tym: 82.864 zł na odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla emerytowanych pracowników oświaty oraz 2.000 zł na dotacje dla innych gmin, w związku z partycypacją w kosztach organizacji zajęć katechezy wyznań innych niż rzymskokatolickie.

*wydatki majątkowe:

Ramach działu *Oświata i wychowanie* zaplanowano nakłady finansowe w wysokości: 2.000.000 zł na realizację 1 zadania inwestycyjnego:

- MODERNIZACJA BUDYNKÓW GMINNEGO ZESPOŁU SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO - 2.000.000,00
W CZARNYM BORZE

851 – OCHRONA ZDROWIA

*wydatki bieżące:

W ramach tego działu w rozdziale 85154 *Przeciwdziałanie alkoholizmowi* zaplanowano i rozdysponowano środki pochodzące z planowanej opłaty za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (70.000 zł) jak również ze środków pochodzących z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym (20.000 zł). I tak ujęto w planie wydatków: 52.800 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 15.000 zł na wydatki rzeczowe, 7.000 zł na zakup usług związanych z realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i innym patologiom społecznym i 200 zł na pozostałe wydatki związane z działalnością Komisji. Łącznie na przeciwdziałanie alkoholizmowi zaplanowano 75.000 zł.

Ponadto zaplanowano wydatki na przeciwdziałanie/zwalczanie narkomanii (rozdział 85153) w kwocie 15.000 zł, z przeznaczeniem na wydatki rzeczowe oraz na zakup usług odpowiednio: 5.000 i 10.000 zł.

852 – POMOC SPOŁECZNA

*wydatki bieżące

W ramach tego działu zaplanowano łączną kwotę wydatków w kwocie 1.556.592 zł, z czego: 726.700 zł stanowi kwota wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 471.000 zł - świadczenia na rzecz osób fizycznych, korzystających z pomocy społecznej, 358.892 zł wydatki na bieżące utrzymanie i realizację zadań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej. Część wydatków w ramach niniejszego działu zostanie sfinansowana środkami dotacji z budżetu państwa, otrzymanej jako dofinansowanie realizacji zadań własnych. Łączna planowana kwota dotacji wynosi 376.600 zł.

W ramach tego działu, w rozdziale 85202 *Domy pomocy społecznej* zaplanowano wydatki w kwocie 132.000 zł, z przeznaczeniem za zakup usług związanych z utrzymaniem osób z terenu gminy w domach pomocy społecznej.

W rozdziale 85213 *Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej* zaplanowano kwotę 17.700 zł, z przeznaczeniem na wydatki, o których mowa w nazwie rozdziału. Ww. kwotę wydatków planuje się sfinansować w otrzymanej dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy.

W rozdziale 85214 *Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe* zabezpieczono środki w kwocie 164.700 zł z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków o których mowa powyżej. Ww. kwotę wydatków planuje się sfinansować w części środkami otrzymanej dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy w wysokości 56.700 zł.

W rozdziale 85215 *Dodatki mieszkaniowe* zaplanowano kwotę 90.000 zł, z przeznaczeniem na wypłatę dodatków mieszkaniowych osobom uprawnionym.

W rozdziale 85216 *Zasiłki stałe* uwzględniono w planie budżetu środki w kwocie 165.000 zł, z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków stałych dla osób uprawnionych. Ww. kwotę wydatków planuje się sfinansować w otrzymanej dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy.

W rozdziale 85219 *Ośrodki pomocy społecznej* zaplanowano wydatki w kwocie 831.500 zł, na którą składa się: 702.700 zł kwota wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 124.800 zł na wydatki związane z bieżącym utrzymaniem i realizacją zadań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnym Borze i 4.000 zł na świadczenia na rzecz osób fizycznych. Ww. kwoty wydatków planuje się sfinansować w części środkami otrzymanej dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy w wysokości 84.900 zł.

W rozdziale 85228 *Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze* zabezpieczono w budżecie gminy kwotę 24.000 zł przeznaczeniem na świadczenia w tym zakresie.

W rozdziale 85230 *Pomoc w zakresie dożywiania* zaplanowano kwotę 97.300 zł, w całości przeznaczoną na dożywianie osób uprawnionych do otrzymania takich świadczeń. Ww. kwotę wydatków planuje się sfinansować w części środkami otrzymanej dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy w wysokości 52.300 zł.

W rozdziale 85295 *Pozostała działalność* zaplanowano kwotę 10.000 zł na wkład własny w realizację zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych. Ponadto w rozdziale tym umiejscowiono wydatki w kwocie 20.000 zł, związane z planowaną realizacją przez OPS projektu dofinansowanego ze środków zewnętrznych oraz 4.392,00 zł w ramach zadań zleconych.

854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

***wydatki bieżące**

W dziale tym, w rozdziale 85415 *Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym* zaplanowano łączną kwotę 39.000 zł, z przeznaczeniem na wypłatę stypendiów socjalnych dla uczniów z terenu gminy. Kwota ta stanowi zabezpieczenie wkładu własnego, ponieważ gmina wystąpi o dofinansowanie realizacji tego zadania w formie dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie realizacji zadań własnych.

W rozdziale 85416 *Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym* zaplanowano łączną kwotę 20.000 zł, z przeznaczeniem na wypłatę stypendiów i innych form pomocy dla uczniów z terenu gminy.

855 - RODZINA

***wydatki bieżące**

W ramach tego działu zaplanowano łączną kwotę wydatków bieżących w wysokości 2.314.700 zł, z czego: 51.900 zł stanowi kwota wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 2.118.200 zł - świadczenia na rzecz osób fizycznych, korzystających z pomocy społecznej oraz 144.600 zł na pozostałe wydatki związane z pomocą rodzinie.

Istotna większość wydatków w ramach niniejszego działu zostanie sfinansowana środkami dotacji z budżetu państwa, otrzymanej jako sfinansowanie realizacji zadań zleconych. Łączna planowana kwota dotacji wynosi 2.209.300 zł.

W rozdziale 85502 *Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* zaplanowano wydatki w łącznej kwocie 2.178.000 zł, z czego: 2.118.200 zł stanowią świadczenia na rzecz osób fizycznych, 51.900 zł – wynagrodzenia i składki od nich naliczane, 7.900 zł – pozostałe wydatki statutowe jednostki realizującej zadania w ramach tego rozdziału. Realizacja tego zadania sfinansowana będzie w pełni środkami pochodzącymi z dotacji budżetu państwa, w ramach zadań zleconych.

W rozdziale 85508 *Rodziny zastępcze* zaplanowano wydatki w kwocie 105.400 zł, z przeznaczeniem za zakup usług związanych z kosztem utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych (domach dziecka).

W rozdziale 85513 *Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów* zaplanowano kwotę 31.300 zł, w ramach zadań zleconych, z przeznaczeniem na wydatki, o których mowa w nazwie rozdziału. Zadanie to będzie sfinansowane w pełni środkami pochodzącymi z dotacji budżetu państwa, w ramach zadań zleconych.

***wydatki majątkowe:**

W dziale *Rodzina* zaplanowano nakłady finansowe na 1 zadanie inwestycyjne:

- BUDOWA ŻŁOBKA W CZARNYM BORZE - 6.100.000,00 zł

900 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

***wydatki bieżące**

W ramach tego działu zaplanowano łączne wydatki w kwocie 2.393.500 zł, w tym: 108.904 zł na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, oraz 2.284.596 zł na pozostałe wydatki związane z realizacją zadań bieżących z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska.

W rozdziale 90002 *Gospodarka odpadami komunalnymi* zaplanowano wydatki w kwocie 1.400.000 zł, czyli wysokości wynikającej z założonych wpływów z tytułu opłaty za odbiór i gospodarowanie odpadami. Z tego: 98.000 zł wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane dla osób zajmujących się obsługą administracyjną, 1.000 zł – wydatki rzeczowe, 1.298.300 zł na wydatki związane, m.in. z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych oraz 2.700 zł na pozostałe wydatki.

W rozdziale 90004 *Utrzymanie zieleni w miastach i gminach* zaplanowano wydatki rzeczowe w kwocie 35.000 zł, z przeznaczeniem za zakup i nasadzenie kwiatów, krzewów i drzewek i utrzymanie terenów zielonych na terenie gminy.

W rozdziale 90005 *Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu* zaplanowano kwotę 13.000 zł na wydatki związane z realizacją programu pod nazwą *Czyste Powietrze*, w tym na funkcjonowanie punktu informacyjnego. Łączna kwota dofinansowania jakie gmina planuje otrzymać wynosi 22.000 zł.

W rozdziale 90015 *Oświetlenie ulic, placów i dróg* zabezpieczono środki na zakup energii elektrycznej w kwocie 600.000 zł, zakup usług związanych z eksploatacją oświetlenia ulicznego – 130.000 zł oraz 20.000 zł na zakup usług remontowych.

W rozdziale 90095 *Pozostała działalność* umiejscowiono wydatki związane z działalnością komunalną. Na 2024 rok na ten cel zabezpieczono 195.500 zł, z czego m.in.: 75.000 zł - na wydatki rzeczowe, 20.000 zł - remonty bieżące, 95.000 zł - zakup usług oraz 5.500 zł - wydatki pozostałe. W ramach wydatków na zakup usług zabezpieczono środki na sfinansowanie wydatków związanych realizacją gminnego programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt.

*wydatki majątkowe

W ramach tego działu zaplanowano realizację 5 zadań inwestycyjnych, których łączna wartość opiewa na kwotę: 5.004.881,00 zł, w tym na następujące zadania:

➤ ROZBUDOWA KANALIZACJI NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	- 900.000,00
➤ DOFINANSOWANIE KOSZTÓW WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY	- 100.000,00
➤ CIEPŁE MIESZKANIE	- 257.500,00
➤ BUDOWA ENERGOOSZCZĘDNEGO OŚWIETLANIA ULICZNEGO NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	- 3.647.381,00
➤ ZAKUP OSPRZĘTU DO REALIZACJI ZADAŃ KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY	- 100.000,00

921 – KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

*wydatki bieżące

W rozdziale 92109 *Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby* zaplanowano kwotę 57.000 zł w tym: 37.066,17 zł - z przeznaczeniem na wydatki na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszy sołeckich oraz 19.933,83 zł na utrzymanie świetlic .

W rozdziale 92114 *Pozostałe instytucje kultury* zaplanowano: 20.000 zł na dotację celową dla stowarzyszeń prowadzących działalność kulturalną na terenie gminy.

W rozdziale 92116 *Biblioteki* zaplanowano kwotę 900.000 zł z przeznaczeniem na dotację podmiotową na statutową działalność bieżącą samorządowej instytucji kultury pod nazwą „Biblioteka+ Centrum Kultury w Czarnym Borze”.

W rozdziale 92120 *Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami* zaplanowano kwotę 50.000 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów prac konserwatorskich na obiektach zabytkowych na terenie gminy.

*wydatki majątkowe

W dziale *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* zaplanowano nakłady finansowe w łącznej wysokości: 4.418.053 zł, na realizację 2 zadań inwestycyjnych:

➤ BUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BORÓWNIE	- 4.660.000,00
➤ UDOSTĘPNIENIE RUIN ZAMKU LUBNO W CZARNYM BORZE	- 4.418.053,00

926 – KULTURA FIZYCZNA I SPORT***wydatki bieżące**

W dziale *Kultura fizyczna i sport* w rozdziale 92601 *Obiekty sportowe* zaplanowano kwotę 164.330 zł. W ramach tej kwoty mieszczą się wydatki na utrzymanie obiektów sportowych oraz wydatki na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu sołeckiego w wysokości 12.000 zł.

W rozdziale 92605 *Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu* zaplanowano kwotę 280.000 zł, z czego: 230.000 zł na dotacje dla stowarzyszeń prowadzących działalność sportową na terenie gminy, 50.000 zł na stypendia dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej sportowo.

W rozdziale 92695 *Pozostała działalność* zaplanowano łączną kwotę 146.500 zł, w tym: 66.516,21 zł na przeglądy i bieżące utrzymanie obiektów sportowo-rekreacyjnych i pozostałe wydatki w zakresie kultury fizycznej i sportu. W łącznej kwocie planowanych w tym rozdziale wydatków bieżących mieszczą się wydatki na przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszy sołeckich w wysokości 93.260,70 zł.

*wydatki majątkowe

W ramach działu *Kultura i sport* zaplanowano nakłady inwestycyjne w wysokości 6.254.849,49 zł na realizację 5 zadań inwestycyjnych, w tym dwóch realizowanych w ramach wydatków funduszu sołeckiego:

➤ KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA BOISKA SPORTOWEGO W WITKOWIE (FSS WITKÓW)	-	40.000,00
<i>-zadanie realizowane w ramach funduszu sołeckiego miejscowości Witków</i>		
➤ ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ W CZARNYM BORZE	-	3.625.000,00
➤ ROZBUDOWA OBIEKTÓW REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH WRAZ Z ZAPLECZEM	-	850.000,00
➤ ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	-	1.700.000,00
➤ ZAGOSPODAROWANIE MIEJSC UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ (FSS GRZĘDY)	-	39.849,49
<i>-zadanie realizowane w ramach funduszu sołeckiego miejscowości Grzędy</i>		

WYNIK BUDŻETU, PRZYCHODY I ROZCHODY

Różnica pomiędzy planowanymi dochodami a wydatkami wynosi 6.000.000 zł i stanowi deficyt budżetowy, który zostanie sfinansowany:

- wysokości 3.000.000 zł środkami pochodzącymi z planowanych do zaciągnięcia kredytów i/lub pożyczek, oraz
- w wysokości 3.000.000,00 zł niewykorzystanymi w latach ubiegłych środkami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych (środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym: Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, oraz środkami otrzymanymi w 2021 roku w ramach uzupełnienia subwencji ogólnej, równowartość których gmina w latach 2021 – 2025 ma obowiązek przeznaczenia na finansowanie inwestycji w zakresie kanalizacji (w myśl art. 70f i 70g ustawy z dnia 13.11.2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2267 ze zm.).

Przychody budżetu gminy w 2024 roku zaplanowano na kwotę 9.300.000,00 zł, która będzie obejmowała niewykorzystane środki w latach ubiegłych oraz wartość nowo zaciągniętych zobowiązań, z ostatecznym terminem spłaty nie przekraczającym dnia 31.12.2027 roku, z czego:

➤ przychody z kredytów/pożyczek pozostałych	-	3.000.000 zł
➤ przychody jst z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze	-	6.300.000 zł
szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych		

Rozchody budżetu gminy w 2024 roku ustalono na kwotę 3.300.000 zł, na którą składają się:

- spłata rat kredytu długoterminowego planowanego do zaciągnięcia w 2023 roku, na wkład własny do projektu pod nazwą: *Budowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze* - 2.000.000 zł
- spłata rat kredytu długoterminowego planowanego do zaciągnięcia w 2023 roku, na sfinansowanie planowanego na 2023 roku deficytu budżetu - 1.300.000 zł

Szczegółowe zestawienie przychodów i rozchodów na 2024 r. i kolejne lata, umieszczono w objaśnieniach do projektu uchwały w sprawie przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej, przedłożonej wraz z projektem uchwały budżetowej na 2024 rok.

INWESTYCJE

Na realizację zadań inwestycyjnych planuje się w 2024 r. nakłady w kwocie 40.000.000 zł. Szczegółowe umiejscowienie w budżecie wydatków na zadania inwestycyjne zawarto w Załączniku nr 4 do Uchwały Budżetowej na 2024 rok. Poniższa tabela w sposób syntetyczny przedstawia zestawienie wszystkich zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji w 2024 r., etap ich realizacji na dzień złożenia projektu budżetu oraz ewentualne zaangażowanie środków zewnętrznych, w tym pochodzących z budżetu UE i programów rządowych:

L.p.	Nazwa	Etap realizacji wg stanu na dzień 15.11.2023 r.	Plan wydatków na 2024 r.	Zaangażowanie środków zewnętrznych w 2024 r.
1.	BUDOWA CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO, INTEGRACJA Z SYSTEMEM TRANSPORTU ZBIOROWEGO	Zadanie w trakcie realizacji, zlecono opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, zadanie planowane do realizacji w 2024 roku	850.000,00	dofinansowanie RFIL – 700.000 zł
2.	BUDOWA I PRZEBUDOWA INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W GMINIE CZARNY BÓR	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku, Otrzymano z BGK wstępną promesę dofinansowania inwestycji.	3.700.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 3.500.000 zł
3.	PRZEBUDOWA (MODERNIZACJA) INFRASTRUKTURY DROGOWEJ W GMINIE CZARNY BÓR PRZY ULICY SKALNIKÓW ORAZ GŁÓWNEJ	Zadanie w trakcie realizacji, zawarto umowę z wykonawcą, Otrzymano z BGK promesę dofinansowania inwestycji, planowane zakończenie w 2024 r.	1.138.503,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 1.088.503 zł
4.	PRZEBUDOWA DRÓG GMINNYCH	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku, dokumentacja projektowa w trakcie opracowania	2.073.713,51	dofinansowanie RFID – 1.547.033 zł
5.	ZAGOSPODAROWANIE TERENU PO BYŁEJ DRODZE WOJEWÓDZKIEJ NR 367	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku, dokumentacja projektowa w trakcie opracowania	50.000,00	-
6.	BUDOWA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku i latach kolejnych, planowane wydatki obejmują wartość koniecznej do opracowania dokumentacji kosztorysowo-projektowej	150.000,00	-
7.	WYKONANIE INSTALACJI GAZOWEJ W KOMUNALNYCH LOKALACH MIESZKALNYCH	Kontynuacja zadania w ramach którego wykonano instalację w lokalach mieszkalnych. Na 2024 rok planuje się kontynuację prac.	100.000,00	-
8.	BUDOWA PUNKTU OBSŁUGI MIESZKAŃCA Kontynuacja zadania z lat ubiegłych pod nazwą: ROZBUDOWA BUDYNKU URZĘDU GMINY W CELU PODNIESIENIA POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA OBSŁUGI KLIENTA I DOSTOSOWANIA OBIEKTU DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	Zlecono opracowanie dokumentacji projektowej Planowana realizacja zadania w latach 2024-2025. Otrzymano z BGK wstępną promesę dofinansowania inwestycji.	3.500.000,00	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 – 864.700 dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 2.500.000 zł
9.	MODERNIZACJA BUDYNKÓW GMINNEGO ZESPOŁU SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO W CZARNYM BORZE	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku. Otrzymano z BGK wstępną promesę dofinansowania inwestycji.	2.000.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 1.960.000 zł
10.	BUDOWA ŻŁOBKA GMINNEGO W CZARNYM BORZE	Zadanie w trakcie realizacji, zawarto umowę z wykonawcą, Otrzymano z BGK promesę dofinansowania inwestycji. Otrzymano dofinansowanie w ramach programu Maluch+, planowane zakończenie realizacji w 2024 r.	6.100.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 5.100.000 zł dofinansowanie Program Maluch+ – 167.416,03 zł
11.	ROZBUDOWA KANALIZACJI NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku	900.000,00	środki otrzymane w 2021 roku w ramach uzupełnienia subwencji ogólnej – 900.000 zł
12.	DOFINANSOWANIE KOSZTÓW WYMIANY ŹRÓDEŁ CIEPŁA DLA MIESZKAŃCÓW GMINY	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku, kontynuacja gminnego programu dofinansowania wymiany pieców	100.000,00	-
13.	CIEPŁE MIESZKANIE	Zadanie realizowane w ramach zawartej Umowy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	257.500,00	dotacja WFOŚiGW – 257.500 zł
14.	BUDOWA ENERGOOSZCZĘDNEGO OŚWIETLENIA ULICZNEGO NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	Zadanie w trakcie realizacji, zawarto umowę z wykonawcą, otrzymano z BGK promesę dofinansowania inwestycji, planowane zakończenie w 2024 r.	3.647.381,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 3.547.381 zł
15.	ZAKUP SPRZĘTU DO REALIZACJI ZADAŃ KOMUNALNYCH NA TERENIE GMINY	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku	100.000,00	-
16.	BUDOWA ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BORÓWNIE	Zadanie w trakcie realizacji, zawarto umowę z wykonawcą, otrzymano z BGK promesę dofinansowania inwestycji, planowane zakończenie w 2024 r.	4.660.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 4.500.000 zł

Objaśnienia do projektu budżetu Gminy Czarny Bór na 2024 rok

17.	UDOSTĘPNIENIE TURYSTYCZNE RUIN ZAMKU LUBNO W CZARNYM BORZE	Zadanie planowane do realizacji, zlecono opracowanie koncepcji oraz dokumentacji projektowo-kosztorysowej	4.418.053,00	dofinansowanie RFIL – 3.185.300 zł
18.	KOMPLEKSOWA MODERNIZACJA BOISKA SPORTOWEGO W WITKOWIE (FSS WITKÓW) <i>-zadanie realizowane w ramach funduszu sołeckiego miejscowości Witków</i>	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku	40.000,00	-
19.	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ W CZARNYM BORZE	Zadanie w trakcie realizacji, częściowo zakończone (parking), w 2024 roku dalsza realizacja rozbudowy zaplecza sportowego otrzymano z BGK promesę dofinansowania inwestycji, planowane zakończenie w 2024 r.	3.625.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 3.480.979 zł
20.	ROZBUDOWA OBIEKTÓW REKREACYJNYCH I SPORTOWYCH WRAZ Z ZAPLECZEM	Zadanie w trakcie realizacji, kontynuacja w 2024 roku	850.000,00	dofinansowanie RFIL – 650.000 zł
21.	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPORTOWO-REKREACYJNEJ NA TERENIE GMINY CZARNY BÓR	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku, Otrzymano z BGK wstępną promesę dofinansowania inwestycji.	1.700.000,00	dofinansowanie RF Polski Ład-PIS – 1.500.000 zł
22.	ZAGOSPODAROWANIE MIEJSC UŻ GRZĘDACH GÓRNYCH (FSS GRZĘDY GÓRNE) <i>-zadanie realizowane w ramach funduszu sołeckiego miejscowości Grzędy</i>	Zadanie planowane do realizacji w 2024 roku	39.849,49	-
OGÓŁEM:			40.000.000,00	---

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli, większość zadań stanowi kontynuację zadań rozpoczętych w latach poprzedzających rok budżetowy. Ponadto istotną część w źródłach finansowania, stanowią środki finansowe pozyskane z zewnątrz, w szczególności z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych.

**INFORMACJA
O PRZEWIDYWANYM STANIE MIENIA KOMUNALNEGO
GMINY CZARNY BÓR**

L.p	Wyszczególnienie	Przewidywany stan na :		Planowane Zwiększenia (+) Zmniejszenia (-) stanu w roku budżetowym	Sposób zagospodarowania				
		31.12. 2023	31.12. 2024		w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	Inne formy
1.	Grunty ogółem (ha)	510,29	509,31	-0,98	196,31	18,0	230,0	65,0	-
	w tym :								
	- rolne	242,2	242,2	-	14,1	-	228,1	-	-
	- działki budowlane	34,59	33,61	-0,98	31,61	-	1,9	0,1	-
	- tereny rekreacyjne	14,8	14,8	-	14,8	-	-	-	-
	- pozostałe	202,4	202,4	-	119,5	18,0	-	64,9	-
2.	Lasy	16,3	16,3	-	16,3	-	-	-	-
3.	Parki	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Budynki (ogółem)	72	71	-1	18	13	2	-	38
	- mieszkalne	52	51	-1	-	13	-	-	38
	- obiekty szkolne	4	4	-	4	-	-	-	-
	- obiekty kulturalne	6	6	-	6	-	-	-	-
	- obiekty służ. zdrowia	1	1	-	1	-	-	-	-
	- pozostałe obiekty użyteczności publ.	6	6	-	6	-	-	-	-
	- inne	3	3	-	1	-	2	-	-
5.	Budowle i urządzenia techniczne								
	- wodociągi szt.	-	-	-	-	-	-	-	-
	- długość w km	-	-	-	-	-	-	-	-
	- oczyszczalnie ścieków	1	1	-	1	-	-	-	-
	- wysypiska	-	-	-	-	-	1	-	-
	- drogi gminne (km)	65,283	65,283	-	65,283	-	-	-	-
	- obiekty sportowe	6	6	-	6	-	-	-	-

Analiza danych zawartych w powyższej tabeli pozwala uzasadnić kwoty, jakie gmina zamierza pozyskać m.in. ze sprzedaży majątku. W 2024 roku planuje się sprzedać łącznie:

- 4 działki budowlane o łącznej powierzchni 0,9790 ha; szacowane wpływy z tego tytułu w 2024 roku prognozuje się na kwotę 396.550 zł;
- 1 lokal mieszkalny o pow. 39,44 m²; szacowane wpływy z tego tytułu w 2024 r. planuje się na kwotę 50.000 zł;
- sprzedaż działek budowlanych, uzbrojonych w wyniku realizacji projektu *Budowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze*, z której szacowane wpływy zaplanowano w wysokości 2.000.000 zł.

Ponadto plan wpływów ze sprzedaży majątku gminy obejmuje wartość wpłat, z tytułu sprzedaży ratalnej mienia dokonanej w latach ubiegłych. Z tego tytułu gmina spodziewa się wpływów w 2024 roku w wysokości 15.450 zł.

<u>WYKAZ ZADAŃ</u> <u>REALIZOWANYCH W DRODZE UMÓW LUB POROZUMIEŃ</u> <u>MIĘDZY JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO</u>

1. Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej

Gminy tworzące Aglomerację Wałbrzyską zawarły Porozumienie, na mocy którego będą wspólnie realizować Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej (ZIT AW). Wdrażanie ZIT AW współfinansowane będzie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, w formie przekazania do dyspozycji ZIT AW części budżetu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Obszar Aglomeracji Wałbrzyskiej obejmuje 22 gminy, w tym Gminę Czarny Bór. W ramach tego Porozumienia środki planowane mają na celu zabezpieczenie wkładu Gminy Czarny Bór w kosztach funkcjonowania Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej w latach 2015-2024.

**WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W 2024 ROKU Z ZAANGAŻOWANIEM ŚRODKÓW
POCHODZĄCYCH Z BUDŻETU UNII EUROPEJSKIEJ**

Nazwa zadania	PLAN DOCHODÓW w 2024 roku /w zł/				PLAN WYDATKÓW W 2024 roku /zł/			
	klasyfikacja	ogółem	w tym:		klasyfikacja	ogółem	w tym:	
			bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe
Budowa Strefy Aktywności Gospodarczej w Czarnym Borze ^{*1}	70095 § 6257	687.337,00	-	687.337,00	-	-	-	-
Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej	-	-	-	-	75095 § 2319	33.000,00	33.000,00	-
Budowa żłobka Gminnego w Czarnym Borze	85516 § 6297	147.584,00	-	147.584,00	85516 § 6057	147.584,00	-	147.584,00
	85516 § 6294	19.832,03	-	19.832,03	85516 § 6054	19.832,03	-	19.832,03

*1

Planowana kwota dochodów wynika z końcowego rozliczenia projektu. Wydatki zostaną poniesione do końca 2023 roku, natomiast kwota dofinansowania zostanie przekazana w formie refundacji w 2024 roku.

**WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W 2024 ROKU
Z ZAANGAŻOWANIEM ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z FUNDUSZU PRZECIWDZIAŁANIA COVID-19**

Nazwa zadania	Fundusz	PLAN WYDATKÓW W 2024 roku /zł/		
		klasyfikacja	ogółem	w tym:
				majątkowe
Udostępnienie turystyczne ruin zamku Lubno w Czarnym Borze	RFIL	92120 § 6100	4.418.053,00	3.185.300,00
	-	92120 § 6050		1.197.000,00
Rozbudowa obiektów rekreacyjnych i sportowych wraz z zapleczem	RFIL	92601 § 6100	850.000,00	650.000,00
	-	92601 § 6050		200.000,00
Budowa ciągu pieszo-rowerowego, integracja z systemem transportu zbiorowego	RFIL	60013 § 6100	850.000,00	650.000,00
	-	60013 § 6050		200.000,00
Budowa Punktu Obsługi Mieszkańca	Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 Nagroda w konkursie <i>Rosnąca Odporność</i>	75023 § 6050	3.500.000,00	864.700,00
	-	75023 § 6050		135.300,00
	RFPEL-PIS	75023 § 6370		2.500.000,00

**WYKAZ ZADAŃ REALIZOWANYCH W 2024 ROKU Z ZAANGAŻOWANIEM ŚRODKÓW
POCHODZĄCYCH Z RZĄDOWEGO FUNDUSZU POLSKI ŁĄD
- PROGRAM INWESTYCJI STRATEGICZNYCH -**

Nazwa zadania	PLAN DOCHODÓW w 2024 roku /w zł/				PLAN WYDATKÓW W 2024 roku /zł/			
	klasyfikacja	ogółem	w tym:		klasyfikacja	ogółem	w tym:	
			bieżące	majątkowe			bieżące	majątkowe
Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór	60016 § 6370	3.500.000	-	3.500.000	60016 § 6370	3.700.000,00	-	3.500.000,00
	-	-	-	-	60016 § 6050		-	200.000,00
Przebudowa (modernizacja) infrastruktury drogowej w gminie Czarny Bór przy ulicy Skalników oraz Głównej	60016 § 6370	1.088.502	-	1.088.502	60016 § 6370	1.138.503,00	-	1.088.503,00
	-	-	-	-	60016 § 6050		-	50.000,00
Budowa punktu obsługi mieszkańca	75023 § 6370	2.500.000	-	2.500.000	75023 § 6370	3.500.000,00	-	2.500.000,00
	-	-	-	-	75023 § 6050		-	1.000.000,00
Modernizacja budynków Gminnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Czarnym Borze	80195 § 6370	1.960.000	-	1.960.000	80195 § 6370	2.000.000,00	-	1.960.000,00
	-	-	-	-	80195 § 6050		-	40.000,00
Budowa żłobka gminnego w Czarnym Borze	85516 § 6370	5.100.000	-	-	85516 § 6370	6.100.000,00	-	5.100.000,00
	-	-	-	-	85516 § 6050 § 6054 § 6059		-	1.000.000,00
Budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Czarny Bór	90015 § 6370	3.547.381	-	3.547.381	90015 § 6370	3.647.381,00	-	3.547.381,00
	-	-	-	-	90015 § 6050		-	100.000,00
Budowa świetlicy wiejskiej w Borównie	92109 § 6370	4.500.000	-	4.500.000	85516 § 6370	4.660.000,00	-	4.500.000,00
	-	-	-	-	85516 § 6050		-	160.000,00
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Czarnym Borze	92601 § 6370	3.480.979	-	3.480.979	92601 § 6370	3.625.000,00	-	3.480.900,00
	-	-	-	-	92601 § 6050		-	144.100,00
Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Czarny Bór	92695 § 6370	1.500.000	-	1.500.000	92695 § 6370	1.700.000,00	-	1.500.000,00
	-	-	-	-	92695 § 6050		-	200.000,00

UWAGI KOŃCOWE:

Przedkładany projekt budżetu na 2024 rok, jak też wieloletnia prognoza finansowa zostały sporządzone z uwzględnieniem obowiązujących przepisów, w szczególności ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, informacji zawartych w dokumentach rządowych, w tym m. in. Założeniach do projektu budżetu państwa na rok 2024, Wytycznych dotyczących założeń makroekonomicznych zaktualizowanych w październiku 2023 roku, w szczególności dotyczących założeń makroekonomicznych (CPI – dynamika średnioroczna i PKB – dynamika realna), informacji uzyskanych od Ministra Finansów, Wojewody Dolnośląskiego, Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego, określających przyjęte w projekcie budżetu państwa na 2024 rok kwoty udziałów w podatkach dochodowych budżetu państwa (CIT i PIT), kwoty subwencji, dotacji celowych. Wielkości ujęte zarówno w projekcie budżetu na rok 2024 jak i w projekcie uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, oparte zostały na wynikach analizy aktualnej sytuacji finansowej Gminy, w szczególności dotyczącej wykonania dochodów i wydatków w latach poprzednich oraz przewidywanego wykonania w roku bieżącym, co jest niezbędne dla spełnienia wymogów ustawy o finansach przy opracowywaniu projektów uchwał: budżetowej i w sprawie WPF.

Sytuację finansową Gminy należy uznać za dobrą, dlatego też, przy założeniu możliwie realnego wykonania poziomu dochodów, zadania/przedsięwzięcia zarówno kontynuowane jak i nowe będą miały zapewnione finansowanie, zarządzanie długiem będzie realizowane w sposób niezagrożający płynności finansowej Gminy, a wybrane przez mieszkańców zadania m.in. dotyczące Funduszu Sołeckiego zostaną zrealizowane.

Przedłożony projekt budżetu, w oparciu o zakładane możliwości finansowe gminy, w sposób wyważony zabezpiecza środki na realizację ustawowych obowiązków i przyjętych zadań. Szacując kwoty dochodów kierowano się zasadą ostrożności, natomiast przy planowaniu wydatków wzięto pod uwagę: z jednej strony konieczność zapewnienia odpowiedniej wysokości środków niezbędnych do prowadzenia działalności, a z drugiej strony zasadę racjonalności i gospodarności przy dysponowaniu środkami publicznymi. W niniejszym projekcie budżetu uwzględnia się najpilniejsze pozycje wynikające z postulatów i wniosków zgłoszonych na spotkaniach z mieszkańcami gminy, konsultacjach z sołtysami i radnymi, biorąc pod uwagę hierarchię potrzeb i możliwości finansowe gminy.

Przedstawiając niniejszy projekt Wójt Gminy Czarny Bór liczy na przychylne przyjęcie przedstawionych w nim propozycji i jego akceptację.

Wójt Gminy Czarny Bór

Adam Górecki